

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра _____ германо-романської філології та перекладу _____

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан/директор

“ _____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Порівняльна грамати́ка іноземної та української мови

для студентів 2го курсу спеціальності

“Германські мови та література (переклад включно), перша – англійська”

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти _____

бакалавр

(бакалавр, магістр)

Факультет / інститут (назва інституту, факультету)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
Міжнародних відносин	035.041	“Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська”	«Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 Гуманітарні науки» Кваліфікація: бакалавр філології за спеціалізацією 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Розробники: кандидат філол. наук, доц. Тараненко Ольга Геннадіївна _____ (підпис)
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)
_____
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання) _____ (підпис)
_____
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання) _____ (підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії):

_____
(назва кафедри)
Протокол № _____ від _____ 20 ____ р.
Завідувач кафедри (голова предметної комісії): _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією факультету/інституту:

_____
(назва факультету/інституту)
Протокол № _____ від _____ 20 ____ р.
Голова методичної комісії: _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Профіль дисципліни (мета, предмет, завдання, знання і навички)

Мета курсу – глибоко розкрити історію становлення мовних явищ англійської та української мов; їх формування; утворення спільних і відмінних рис на різних структурних рівнях, а також виявлення спільних рис граматичної будови зіставляваних мов, визначення диференційних ознак, якими морфологія й синтаксис однієї мови відрізняються від аналогічних складових частин іншої мови; порівняльне вивчення в певній, внутрішньо зумовленій системі фонетичних і граматичних явищ двох мов – української та англійської, їх словникового складу, словотвору. Значення курсу полягає в можливості глибоко усвідомити й зрозуміти граматичну структуру двох мов; сприяє підготовці висококваліфікованого спеціаліста-філолога.

Грунтовні та глибокі знання з порівняльної граматики надають здобувачам вищої освіти змогу бути конкурентноспроможними на ринку праці (робота за фахом), а також дасть змогу підвищення своєї професійної майстерності.

Актуальність даної дисципліни для майбутніх перекладачів є важливою, бо вміння виявляти тотожності та розбіжності між структурно різними мовами та зробити адекватний письмовий переклад дадуть змогу вдосконалити перекладацькі навички у здобувачів вищої освіти.

Вивчення курсу надає студентам змогу розвитку загальних умінь перекладу, а також інтеграція навичкових параметрів (фонетики, лексики та граматики) у мовленнєвих уміннях з багатьма прикладами практичного характеру впродовж занять протягом курсу.

1.2 Програмні компетентності.

Як результат опанування представленого навчального курсу здобувач вищої освіти отримає наступні компетентності:

1. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати

2. Організувати процес свого навчання й самоосвіти
3. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів
4. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мови, що вивчається, описувати соціолінгвальну ситуацію.
5. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють
6. Здійснювати лінгвістичний і перекладознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.
7. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності
8. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови і мовлення й використовувати їх для розв'язання складних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

1.3 Програмні результати навчання.

1. Вміння обирати та реалізувати лінгвістичні прийоми для коректного перекладу з української на англійську, враховуючи граматичні, морфологічні та структурні розбіжності між української та англійською мовами;
2. Вміння поєднувати теоретичні та практичні знання, набуті протягом курсу
3. Вміння робити коректний та письмовий переклад української на англійську та навпаки з використанням отриманих теоретичних знань та практичних навичок.

Для формування програмних результатів навчання здобувач вищої освіти повинен оволодіти наступними знаннями, вміннями та уявленнями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен **знати**:

терміни основних теоретичних граматичних аспектів у структурі української та англійської мов; розрізняти та вміти використовувати у практичній перекладацькій діяльності специфічні граматичні феномени, притаманні обом вищеозначеним мовам; знання норм літературної мови (мовна пара англійська-українська) та вміння коректно застосовувати свої знання, спираючись на «Порівняльну граматику іноземної та української мов»; розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання з застосуванням інноваційних підходів та доцільних методів, що описано у курсі «Порівняльної граматики іноземної та української мов»; знання та розуміння основних теорій та концепцій обраної філологічної спеціальності; організувати свій саморозвиток та отримання знань на самостійній основі в процесі вивчення курсу.

Уміти: коректно та адекватно перекладати тексти в умовній парі англійська-українська та навпаки із застосуванням теоретичних навичок, набутих у процесі вивчення дисципліни «Порівняльної граматики іноземної та української мов»; ефективно працювати з інформацією – аналіз, структурування, науковий підхід до отриманих знань; розуміти систему мови, основні граматичні категорії, застосовувати надбані знання при перекладі з української на англійську та навпаки; аналізувати мовні одиниці, вивчати їх взаємодію та характеризувати мовні явища та процеси, що їх зумовлюють, спираючись на знання курсу «Порівняльної граматики іноземної та української мов»; вільно спілкуватись з професійних питань як з фахівцями, так й нефахівцями як державною, так й іноземними мовами, дотримуючись граматичних норм як рідної, так й іноземних мов.

Мати уявлення: про лінгвістичні та перекладознавчі методи для коректного перекладу, аналізувати ринок перекладацьких послуг, а також вільно спілкуватись з професійних питань як з фахівцями, так й нефахівцями як державною, так й іноземними мовами, дотримуючись граматичних норм як рідної, так й іноземних мов.

1.4 Навчальна робота за дисципліною

Статус дисципліни – обов’язкова

Семестр – 5 й семестр

Обсяг дисципліни:

кредитів ECTS – 5

Кількість годин									
Денна форма					Заочна форма				
всього	У тому числі				У тому числі				
	лк	пз	лб	с.р.	всього	лк	пз	лб	с.р.
150	18	18	-	114	150	2	2	--	146

Передумови для вивчення

Дисципліни, що забезпечують		
Семестр	Найменування дисципліни	Найменування теми
2	Практика перекладу	Порівняння граматичних реалій англ
	Вступ до	та української мов (морфологічний
	спеціальності	та синтаксичний рівень)

Програма навчальної дисципліни

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання
Тема 1. Порівняльна граматики. Основні аспекти		
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> .... Основні положення. Вивчення основних термінів	Участь в обговоренні
Практичні заняття ¹	Тема. ... Порівняльна граматики, її аспекти ..... <u>Стислий зміст.</u> ... Основні теоретичні аспекти дисципліни, зв'язок з іншими дисциплінами перекладацького та філологічного напрямів.	Тренувальні вправи Відповіді. Переклад Індивідуальні завдання
Лабораторні роботи ²	Тема. .... <u>Стислий зміст.</u>	
Самостійна робота ²	<u>Стислий зміст.</u> .....вправи на двобічний переклад	Індивідуальні завдання
Тема 2. Методи дослідження у порівняльній граматиці		
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> . Основні особливості. Вивчення основних термінів.	Участь в обговоренні
Практичні заняття ²	Тема. ... Методологія дослідження у граматиці <u>Стислий зміст.</u> Головні методи дослідження пропонуваної дисципліни. (порівняння, дедуктивний, індуктивний, трансформаційний, порівняння структурних особливостей англійської та української мов.	Тренувальні вправи Відповіді Переклад Індивідуальні завдання
Лабораторні роботи ²	Тема. .... <u>Стислий зміст.</u>	
Самостійна робота ²	<u>Стислий зміст.</u> .....вправи на двобічний переклад	Індивідуальні завдання
Тема 3 Типологічні риси іменника		
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Основні положення. Вивчення основних термінів	Участь в обговоренні
Практичні заняття ²	Тема. ... Іменник..... <u>Стислий зміст.</u> ... Категорія особи, числа, роду, відміни, відмінку, відмінювання, істоти / неістоти в українській та англійській мовах.	Тренувальні вправи Відповіді Переклад Індивідуальні завдання
Лабораторні роботи ²	Тема. .... <u>Стислий зміст.</u>	
Самостійна робота ²	<u>Стислий зміст.</u> .....вправи на двобічний переклад	Індивідуальні завдання
Тема 4. Типологічні риси прикметника (порівняльний аспект)		
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Особливості. Основні положення. Вивчення основних термінів	Участь в обговоренні

¹ За наявності

Практичні заняття ²	Тема. ... Прикметник <u>Стислий зміст.</u> ... Основні граматичні категорії прикметника в українській та англійській мовах	Переклад Індивідуальні завдання
Лабораторні роботи ²	Тема. .... <u>Стислий зміст.</u>	
Самостійна робота ²	<u>Стислий зміст.</u> вправи на двобічний переклад	Індивідуальні завдання
Тема 5. Типологічні риси числівника, прислівника та займенника (порівняльний аспект)		
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> ... Особливості. Основні положення. Вивчення основних термінів	Участь в обговоренні
Практичні заняття ²	Тема. .... Числівник, прислівник та займенник <u>Стислий зміст.</u> Основні граматичні категорії числівника, прислівника та займенника в українській та англійській мовах	Тренувальні вправи Відповіді Переклад Індивідуальні завдання
Лабораторні роботи ²	Тема. .... <u>Стислий зміст.</u>	
Самостійна робота ²	<u>Стислий зміст.</u> ... вправи на двобічний переклад	Індивідуальні завдання
Тема 6. Типологічні риси дієслова, дієприкметника, дієприслівника		
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> ... Основні положення. Вивчення основних термінів	Участь в обговоренні
Практичні заняття ²	Тема. Дієслово, дієприкметник, дієприслівник <u>Стислий зміст.</u> ... Основні граматичні категорії дієслова, дієприкметника, дієприслівника в українській та англійській мовах	Тренувальні вправи Відповіді Переклад Індивідуальні завдання
Лабораторні роботи ²	Тема. .... <u>Стислий зміст.</u>	
Самостійна робота ²	<u>Стислий зміст.</u> ..... вправи на двобічний переклад.	Індивідуальні завдання
Тема 7-9. Синтаксис простого речення. Особливості Проблеми перекладу		
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> ... Основні положення. Вивчення основних термінів	Участь в обговоренні
Практичні заняття ²	Тема. .... Просте речення <u>Стислий зміст.</u> ... Синтаксичні конструкції, їх типи в українській та англійській мовах. Розбір труднощів перекладу, що виникають	Тренувальні вправи Відповіді Переклад Індивідуальні завдання
Лабораторні роботи ²	Тема. .... <u>Стислий зміст.</u>	
Самостійна робота ²	<u>Стислий зміст.</u> ..... вправи на двобічний переклад.	Індивідуальні завдання
Підсумковий контроль		іспит

Розподіл навчального часу

Номер теми	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
лк		пз	лб	завд	с.р.	лк		пз	лб	завд	с.р.	
5-й семестр												
1		2	2			16		1	1			72
2		2	2			16		1	1			74
3	.....	2.	2.	....	....	16	.....	....	....	....	....	....
4		2	2			16						
5		2	2			16						
6		2	2			16						
7-9	.....	6	6.	....	....	18.	.....	....	....	....	....	....
Всього годин за семестр	150	18	18			114	150					146
Всього годин	150	18	18			114	150	2	2			146

Критерії оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
<p><i>Знати:</i>... основну термінологію порівняльної граматики української та англійської мов, та їх коректне вживання та переклад у текстах; уміння аналізувати мовні реалії у типологічному аспекті.</p> <p><i>Вміти:</i>..... уміння аналізувати мовні реалії у типологічному аспекті, реалізувати письмовий та усний переклад з англійської мови на українську та навпаки .</p>			
82 – 89	B	добре	зараховано
<p><i>Знати:</i>..... основну термінологію порівняльної граматики української та англійської мов, та їх коректне вживання та переклад у текстах; уміння аналізувати мовні реалії у типологічному аспекті.</p> <p><i>Вміти</i> аналізувати мовні реалії у типологічному аспекті, реалізувати усний та письмовий переклад з англійської мови на українську та навпаки .</p>			
74 – 81	C	добре	зараховано
<p><i>Знати:</i>... основну термінологію порівняльної граматики української та англійської мов,</p> <p><i>Вміти</i> аналізувати мовні реалії у типологічному аспекті, реалізувати переклад з англійської мови на українську та навпаки в галузі. . . . .</p>			

64 – 73	D	задовільно	зараховано
<p><u>Знати</u>:... основну термінологію порівняльної граматики української та англійської мов, володіти системою ідей і поглядів, що відбиті у значенні окремих мовних одиниць .....</p> <p><u>Вміти</u>:..... реалізувати письмовий переклад з англійської мови на українську та навпаки</p>			
60 – 63	E	задовільно	зараховано
<p><u>Знати</u>:... володіти системою ідей і поглядів, що відбиті у значенні окремих мовних одиниць .....</p> <p><u>Вміти</u>:... реалізувати письмовий переклад з англійської мови на українську та навпаки</p>			
35 – 59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
<p><u>Знати</u> володіти системою ідей і поглядів, що відбиті у значенні окремих мовних одиниць .....</p> <p><u>Вміти</u>:...реалізувати основні елементи письмового перекладу з англійської мови на українську та навпаки</p>			
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
<p><u>Знати</u>:..... володіти системою ідей і поглядів, що відбиті у значенні окремих мовних одиниць</p> <p><u>Вміти</u>:..... реалізувати елементи письмового перекладу з англійської мови на українську та навпаки</p>			

Рекомендована література

1. Theoretical Issues in Contrastive Linguistics John Benjamins Publishing Company, 1981 - 430 p.
2. Volker Gast Contrastive Linguistics . Theories and Methods. 2012 – 25 p.
3. Declerck, Renaat (2006). The grammar of the English verb phrase, Vol. 1. Berlin: Mouton de Gruyter.
4. Haspelmath, Martin (2010). Comparative concepts and descriptive categories in crosslinguistic studies. *Language* 86.3: 663–687.
5. Doherty, M. (2001). Discourse relators and the beginnings of sentences in English and German. 4. *Languages in Contrast* 3.2: 223– 251.
6. Український правопис. – К. : Наук. думка, 2007. – 342 с.

7. Найрулін А. О. Порівняльна типологія української та російської мов : навч. посіб. у табл. студ. філол. спеціальностей пед. ун-тів / А. О. Найрулін, І. О. Ніколасенко. – Луганськ : Альма-матер, 2008. – 116 с.
8. Єрмоленко С. Я. Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / С. Я. Єрмоленко, С. П. Бибик, О. Г. Тодор. – К., 2001. – 224 с.
9. Українська мова : Енциклопедія. – К., 2000. – 260 с.